

HÖGSTA DOMSTOLENS BESLUT

meddelat i Stockholm den 15 januari 2025

Mål nr
Å 1906-24

PARTER

Klagande

B2 Impact AB, 556878-6403
Mailbox 1801
411 41 Göteborg

Ombud: Juristen DB

Motpart

MJ

SAKEN

Hinder mot verkställighet

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Hovrätten för Västra Sveriges beslut 2024-03-08 i mål Å 1933-24

HÖGSTA DOMSTOLENS AVGÖRANDE

Högsta domstolen avslår överklagandet.

Högsta domstolen avvisar MJs yrkande om återbetalning.

Högsta domstolen förpliktar B2 Impact AB att till MJ betala ersättning för rättegångskostnad i Högsta domstolen med 5 000 kr med ränta enligt 6 § räntelagen från dagen för detta beslut.

YRKANDEN I HÖGSTA DOMSTOLEN

B2 Impact AB har yrkat att Högsta domstolen beslutar att verkställighet av Kronofogdemyndighetens utslag får ske.

MJ har motsatt sig ändring av hovrättens beslut och yrkat att medel som utmätts och utbetalats till B2 Impact AB återbetalas med ränta.

Parterna har yrkat ersättning för rättegångskostnader.

SKÄL

Bakgrund och frågan i Högsta domstolen

1. B2 Impact AB (tidigare Sileo Kapital AB) har begärt verkställighet av ett utslag i mål om betalningsföreläggande mot MJ. Utslaget meddelades 2017 och avser en kapitalfordran på drygt 20 000 kr. MJ har invänt att fordringen är preskriberad.
2. Frågan i målet är om preskriptionen har avbrutits genom kravbrev som B2 Impact har skickat till MJ på hans folkbokföringsadress under en period som han har haft en särskild postadress registrerad i folkbokföringen.

3. Kronofogden och tingsrätten ansåg att MJ hade haft anledning att bevaka posten på folkbokföringsadressen även när han hade en särskild postadress och att preskriptionen hade avbrutits genom kravbrevet. Hovrätten har gjort motsatt bedömning och ansett att fordringen är preskriberad. Hovrätten har därför beslutat att verkställighet av utslaget inte får ske.

Hinder mot verkställighet

4. I ett utsökningsmål får verkställighet inte äga rum om svaranden gör gällande något förhållande som utgör hinder mot verkställighet och invändningen inte kan lämnas utan avseende (se 3 kap. 21 § andra stycket utsökningsbalken). Preskription utgör ett sådant hinder.

Preskription och preskriptionsavbrott

5. En konsumentfordran preskriberas tre år efter tillkomsten, om inte preskriptionen avbryts dessförinnan. Preskription avbryts bland annat genom att gäldenären får ett skriftligt krav eller en skriftlig erinran om fordringen från borgenären. Efter preskriptionsavbrottet löper en ny preskriptionstid från dagen för avbrottet. (Se 2, 5 och 6 §§ preskriptionslagen, 1981:130.)

6. Det är borgenären som står risken för att ett brev med ett krav eller en erinran inte når gäldenären. För att preskriptionsavbrott ska anses ha skett måste brevet ha kommit gäldenären till handa. I det ligger att gäldenären ska ha tagit emot brevet eller att det åtminstone har kommit fram till en adress där han eller hon har haft anledning att bevaka sin post. Det krävs däremot inte att gäldenären har tagit del av brevets innehåll. När gäldenären invänder att fordringen har preskriberats är det borgenären som

har bevisbördan för att så inte har skett. (Se ”De 25 kravbreven” NJA 2012 s. 172 p. 4 och ”Två kravbrev” NJA 2016 s. 332 p. 5 med där gjorda hänvisningar.)

Folkbokföringsadress och särskild postadress

7. Folkbokföringsadressen (den bostadsadress som finns i folkbokföringen) är normalt en adress där gäldenären har anledning att bevaka sin post, oavsett om han eller hon bor på adressen eller inte (se ”De 25 kravbreven” p. 7).

8. Den som under minst sex månader vill få sin post levererad till en annan adress kan dock anmäla en särskild postadress till Skatteverket. Han eller hon har då två adresser i folkbokföringen: en bostadsadress och en postadress. Postadressen är den adress till vilken en persons post ska delas ut för att regelmässigt nå honom eller henne (se prop. 1990/91:53 s. 39).

9. För att folkbokföringens adressuppgifter ska hållas aktuella gäller en straffsanktionerad skyldighet för den som är folkbokförd att anmäla ändrad adress till Skatteverket, både för den som flyttar och för den som ändrar postadress utan att flytta, om postadressen ska gälla för minst sex månader (se 25 och 42 §§ folkbokföringslagen, 1991:481, och prop. 1990/91:153 s. 104 f.).

10. Möjligheten till registrering av en särskild postadress tillkom för att komma till rätta med de stora kostnader i den postala hanteringen som felaktigt angivna adresser gav upphov till. Den ansågs medföra en förbättrad service gentemot berörda personer och myndigheter och andra som använder adressuppgifterna. (Se prop. 1990/91:53 s. 39 och prop. 1990/91:153 s. 105.)

11. En särskild postadress kan fylla olika funktioner. En sådan adress kan användas av t.ex. den som tillfälligt vistas på annan ort och vill få posten levererad dit (jfr 8 § folkbokföringslagen) eller av den som önskar att någon annan ska ta hand om posten. För den som har god man eller förvaltare kan en särskild postadress anmälas som går till den gode mannen eller förvaltaren. Också den som har hjälp av någon anhörig med att ta hand om post och betala räkningar kan anmäla en särskild postadress som går till den anhörige.

12. Privata företag och andra enskilda, som har behov av att hålla t.ex. kund- eller medlemsregister uppdaterade med korrekta postadresser, kan ta del av adressuppgifter från folkbokföringsdatabasen via Statens personadressregister, SPAR (se lagen, 1998:527, om det statliga personadressregistret). Den som beställer uppgifter från SPAR får information om både folkbokföringsadresser och särskilda postadresser.

Posten ska bevakas på den särskilda postadressen

13. Avsikten med att registrera en särskild postadress är alltså att posten under minst sex månader ska levereras till den adressen i stället för till folkbokföringsadressen. En särskild postadress ersätter folkbokföringsadressen såvitt gäller vart post ska skickas. Den kan därmed inte ses som endast ett komplement till folkbokföringsadressen. När en särskild postadress har registrerats i folkbokföringen är det där som personen har skäl att bevaka sin post.

14. Det sagda innebär att en borgenär som skickar ett kravbrev till gäldenärens folkbokföringsadress, när gäldenären har en särskild postadress, inte kan räkna med att brevet kommer gäldenären till handa. Borgenären behöver i det fallet styrka att brevet faktiskt tagits emot av

gäldenären, t.ex. genom en bekräftelse från honom eller henne, för att brevet ska anses ha haft preskriptionsavbrytande verkan.

Bedömningen i detta fall

15. B2 Impacts fordran är en konsumentfordran med tre års preskriptionstid. Under åren 2019–2022 har det förflutit mer än tre år utan att B2 Impact har vidtagit några andra preskriptionsavbrytande åtgärder än att skicka kravbrev till MJs folkbokföringsadress. Eftersom MJ under dessa år, fram till februari 2022, hade en särskild postadress har breven under en treårsperiod inte skickats till en adress där han hade skäl att bevaka sin post. B2 Impact har inte lagt fram någon utredning som visar att breven ändå har tagits emot av MJ.

16. Eftersom breven alltså inte har avbrutit preskriptionen, är fordringen preskriberad och det finns hinder mot verkställighet. B2 Impacts överklagande ska därför avslås.

17. Vid denna bedömning ska vidtagna verkställighetsåtgärder återgå, om det kan ske (se 3 kap. 21 § tredje stycket utsökningsbalken). Det är dock inte möjligt att inom ramen för detta mål besluta om återbetalning av utmätta och utbetalda medel på det sätt som MJ har yrkat.

18. Förhållandena i målet är sådana att det finns skäl att med tillämpning av 18 kap. 1 § rättegångsbalken förplikta B2 Impact att ersätta MJs rättegångskostnad i Högsta domstolen (se 32 § ärendelagen). Hans anspråk på 10 000 kr får uppfattas avse det egna arbete som han har utfört i målet. Eftersom ersättning yrkats först i Högsta domstolen är det bara kostnader som uppstått i denna instans som är ersättningsgilla (se 18 kap. 14 §

rättegångsbalken). Vid en försiktig bedömning får 5 000 kr anses utgöra skälig ersättning för dessa kostnader (jfr ”Partens egna arbete” NJA 2023 s. 94 p. 16).

I avgörandet har deltagit justitieråden Dag Mattsson, Malin Bonthron (referent), Jonas Malmberg, Christine Lager och Anders Perklev. Föredragande har varit justitiesekreteraren Henning Eriksson.